

عنوان مقاله:

شواهدی بر غرق شدن پلاتفرم کربناته فارس در ژوراسیک، جنوب ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه رسوب شناسی کاربردی، دوره 8، شماره 15 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

علی حسین جلیلیان - استادیار گروه زمین شناسی دانشگاه پیام نور، ایران

خلاصه مقاله:

مطالعه چیدمان رخساره‌ها و محیط رسوب‌گذاری توالی‌های ژوراسیک منطقه فارس، گویای تحولات مهمی در تاریخچه تکامل این قسمت از حوضه رسوبی زاگرس از جمله خروج از آب تا غرق‌شدن پلاتفرم کربناته در آن دوره است. به‌منظور بررسی جنبه‌های مختلف این رویدادهای زمین‌شناسی، دو بُرش از نهشته‌سنگ‌های ژوراسیک در کوه گدون و میدان نفتی کوه‌سیاه از نظر رسوب‌شناسی، چینه‌نگاری و چاه‌نگاری مطالعه شدند. یافته‌های این تحقیق نشان داد که توالی رسوبی ژوراسیک زیرین منطقه فارس عمدتاً شامل سنگ‌های کربناته و شیل‌هایی است که در بخش داخلی یک رمپ هموکلینال نهشته شده است. این توالی به یک افق خاک آهکی (کالکریت) منتهی می‌شود که همزمان با ناپیوستگی آلنیز و خروج پلاتفرم از آب تشکیل شده است. پیشروی دریا و برقراری دوباره پلاتفرم در اوایل ژوراسیک میانی منجر به پوشانده شدن سطح ناپیوستگی با کربنات‌های پیراکشندی، شیل‌های دریایی عمیق و سنگ‌آهک‌های پلاژیک است. پوشانده شدن بدون واسطه نهشته‌های پلاتفرمی با رخساره‌های دریایی عمیق باژوسین، نشانه افزایش ناگهانی فضای رسوب‌گذاری و غرق‌شدن سکوی کربناته فارس است. چنین شرایطی، نتیجه عمیق‌شدن سریع حوضه ناشی از فرونشینی تکتونیکی همزمان با بالابودن سطح جهانی آب دریاها در باژوسین است. در این زمان، تغییر محیطی بارزی در حوضه زاگرس روی داد که طی آن پلاتفرم وسیع و پیوسته (اپیریک) ژوراسیک پیشین از هم تفکیک و سامانه رسوبی تازه‌ای ایجاد شد. این سامانه متشکل از دریا‌های عمیق و پلاتفرم‌های کربناته در بین آن-ها بود و توسعه بیش‌تر دریا‌های باز را نشان می‌دهد. تشابه محیط‌رسوبی نهشته‌های باژوسین در فارس و حوضه گوتنیا (لرستان و شمال عراق) نشانه گسترش دریا‌های عمیق در بیش‌تر مناطق زاگرس است. با این اوصاف، غرق‌شدن پلاتفرم کربناته ژوراسیک یک رویداد فراگیر و نقطه عطف در تاریخ رسوب‌گذاری و تکامل ساختاری زاگرس است که رژیم رسوبی پس از آن کاملاً متفاوت شده است.

کلمات کلیدی:

غرق‌شدن پلاتفرم، ژوراسیک، منطقه فارس، حوضه زاگرس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1129221>

